

יהדות באהבה

נכון לעכשיו

בארץ ישראל - תשובה מאהבה

יש להבדיל בין תשובת ישראל בארץ-ישראל לתשובה בגלות. כאשר ישראל נמצאים בחשכת הגלות, בהסתר פנים, נאמר "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבותך אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה, ושבת עד ה' אלקיך" (דברים ל א-ב). מתרגם אונקלוס: "ותתוב לדחלתא דה' אלקיך". בגלות שבים מתוך יראה. השב מיראה, פוחד מהעונשים וממידת הדין שתחול עליו אם יעבור עברה, אבל לא בגלל עצם העברה. משל למה הדבר דומה? לנהג שאינו עובר באור אדום בגלל הפחד שמא ייתפס על ידי שוטר וייענש. לא בגלל עצם העברה. לעומת זאת, בארץ ישראל נאמר "והביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירישתה, והיטבך והרבך מאבותיך ומל' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חיך... כי תשוב את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ל).

בגלות, שהתשובה היא מיראה, שבים עד ה', אבל בארץ ישראל שהתשובה היא מאהבה, דהיינו שהאדם שב מתוך אהבה ואמונה ורצון לעשות את רצון השי"ת ולא בגלל הפחד מתוצאות העברה - שבים אל ה'. נכון לעכשיו, דורנו דור קיבוץ גלויות. זקוק הוא מאוד לתשובה מאהבה, תשובה שהיא תוצאה מאהבת האדם, האומה והבריות - ומעל הכל תשובה מאהבת השי"ת - כי האוהב את ה' חס על כבודו וחפץ מאד בהתגלותו, ובפרט חס על כבודם של ישראל וארץ ישראל וירושלים, שגילוי כבודם היא גילוי כבוד ה' בעולם (מסילת-ישרים, בביאור חלקי החסידות). אשרינו מה טוב חלקנו ודורנו, שיותר ויותר מתנוצץ אור התשובה בארצנו, ונזכה שהשנה הבאה עלינו לטובה תאיר באור גדול של תשובה מאהבה. והיה "כלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים בנחת רוח..." ומתוך כך "מביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה" (מתוך התפילה). מכון מאיר, ואלפי תלמידיו ותלמידותיו היום ובעבר מרימים את דגל התשובה מאהבה בכל רחבי הארץ.

בברכת שנה טובה ומתוקה

שנת תשובה מאהבה
מהמצפה לישועות

זך הנגן בי"א

תהא שנת פתחי ברכה
לקוראי העלון ולכל בית ישראל
שנה טובה ומתוקה
מאחלים הרב דב ביגון ובית מכון מאיר

להיות שופר של ה'
הרב און טרבלסי

2

"בכל דרכיך דעהו" הרב דוד לנדאו

קולות השופר מהר סיני
הרב יורם אליהו

3

מה כוחם של ישראל ביום הרת עולם
הרב אשר בוחבוט

כוחן של מילים
נתן קוטלר

5

הכלי והמסר
הרב ליאור לביא

4

אתם ניצבים לפני ראש השנה
הרב חגי לונדין
המקווה של הנפש
ד"ר מיכאל אבולעפיה
העצמי המזויף בנישואין
אסתר אברהמי

6

היכוננו היכוננו!
לקראת קמפיין גיוס ההמונים של מכון מאיר
המרים את דגל התשובה מאהבה
בעשרת ימי תשובה

באהבה ואמונה

פרטים בקרוב...

*כל התרומות נחשבות על פי ההלכה ככדין כפרות

להיות שופר של ה'

תקפו שכותרתו היא "דיני שופר של ראש השנה". על השולחן ערוך כספר הלכה שנכתב לכלל האומה יש השגחה אלוקית מיוחדת בכל פרט מפרטיו. היעב"ץ בסידור¹ מעיר הערה נפלאה ביחס לסימן זה. כותב היעב"ץ שהלכות שופר נקבעו בהשגחה בסימן תקפו משום שזו גימטריה של "שופר". "דבר נפלא קרה בטור אורח חיים בסימניו, שהזדמנו דיני שופר בסימן השווה עם גימטריה שלו. ואף על פי שלא נתכוון המחבר לכך נפל האמת באמת להראות כי מן השמיים הסכימו על ידו".

נראה להמשיך את דבריו ולומר שטמונה בזה הבנה חשובה במהות ראש השנה והשופר. סימן "תקפו" מבטא שביום זה מתגלה תקפו של ה'. בו מתנשאת מלכותו. לכן התוקף והעוצמה של הקב"ה מאירים את היום. מול תוקף זה צריך האדם לעמוד בענוה ומוכנות להיות כלי שדרכו עוברת מלכות ה'. מצוות השופר פותחת את השנה החדשה כי היא היסוד לכל העשייה של האדם במהלך השנה, להיות נאמן לקול האלוהי המיוחד שרק נשמתו מסוגלת לשמוע. בתחילת השנה החדשה עומד האדם וממליך את ה' על חייו על ידי שמקבל על עצמו להיות שופרו של הקב"ה. **כמו שפופרת חלולה שמצידה אין לה כלום אך דווקא משום כך אפשר למלא בה הכול. שנה טובה.**

1. דף כו.
2. שער הפינה כוונת התקיעה

היא אינה בעלת ערך עצמי אלא כלי קיבול לדבר אחר. **השפופרת צריכה להיות חלולה בלי תוכן עצמי משלה, וכך היא מאפשרת להעביר דרכה את כל מה שרוצים להעביר.**

התוקע בשופר מוציא בעזרתו את הקול הפנימי העמוק שלו. השופר מתווך בין הקול הפנימי למציאות החיצונית, ללא אקורדים או תווים שיש לכלי נגינה אחרים, שמטביעים משהו מקולם במנגינה המתנגנת. השופר נאמן לקול הטבעי שבוקע מעומק הלב של התוקע, מאפשר לו לעבור דרכו ומגביר אותו כך שגם אחרים יוכלו לשמוע. כמו השפופרת החלולה שהיא כלי בלי תוכן פנימי ודווקא משום כך הכול יכול לעבור דרכה. לכן השופר עליון ונשגב כל כך ועמו ממליכים את המלך. מי שנאמן למלך מפנה את רצונותיו הפרטיים כך שיוכל להיות שופר דרכו יכול לעבור קולו של המלך.

בראש השנה חוזרת ומתחדשת מחשבת הבריאה כפי שעלתה ברצון מלכו של עולם. הרצונות האלוהיים לתכלית העולם וייעודו נמצאים במישור המחשבה הרוצה לצאת לפועל ולקבל תרגום לשפת החיים. כדי שהמחשבה האלוהית תוכל לצאת לפועל היא צריכה שופרות, שדרכם תוכל להיתקע ולהישמע בקול גדול במרחבי החיים. העוצמה והגודל האלוהיים מתגלים בראש השנה, וקול השופר משמיע לאדם את תפקידו ושליחותו. להיות כמו שפופרת שמעבירה את הקול הפנימי של תכלית העולם אל החיים עצמם, דרך מעשיו ופעולותיו של האדם.

הלכות שופר מסודרות בשולחן ערוך בסימן

המצווה השייכת לראש השנה שעמה אנו פותחים את השנה החדשה היא מצוות השופר. אחד מעשרת הטעמים שכותב רס"ג למצוות שופר הוא, משום שאנו ממליכים ביום זה את ה', וביום המלכת המלך תוקעים בשופרות. כך גם משמע מהגמרא בראש השנה: "אמרנו לפני מלכויות כדי שתמליכנו עליכם, זיכרונות כדי שיעלה זיכרונכם לפני לטובה. ובמה? בשופר". השופר גם מעלה את זיכרוננו לפני ה', וגם באמצעותו אנו ממליכים אותו עלינו. ננסה לעמוד על אחת המשמעויות של השופר בהיותו כלי להמלכת ה'.

המשנה¹ בראש השנה אומרת שכל השופרות כשרים חוץ משל פרה. שואלים הראשונים במקום, הרי מצאנו חיות נוספות עם קרניים שאין השופרות שלהם כשרים כדוגמת ראם וצב, ומדוע אותם לא נקטה המשנה כיוצא דופן? מיישב הרמב"ן שקרני חיות אלו כלל אינן נקראות שופר, כיוון שהתנאי היסודי לשופר שתהיה **קרן חלולה**. הר"ן הרחיב יותר וביאר את משמעות הדבר לפי שמו של השופר: "לא מיקרי שופר אלא אותן שהם חלולין מלשון שפופרת". כלומר בשביל שיהיה על הקרן שם שופר עליה להיות חלולה כמו שפופרת (אמנם יש בה שכבה של מילי פנימי הנקראת זכרות אותה מוציאים). אך הקרן של הצבי ראם ושאר החיות הדומות להן עשויה מעצם אחת שאותה צריך לקדוח כדי שאפשר יהיה לתקוע. קרן כזו לא נקראת שופר, לכן לא שייך לשנות חיות אלו במשנה. בדברים אלו מונחת ההגדרה היסודית של השופר ששופכת אור על משמעותו. שופר מלשון שפופרת. במהותה השפופרת היא כלי של אמצעי,

"בכל דרכיך דעהו"

חז"ל מלמדים אותנו: "איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה?"¹. זו פרשה קטנה בכמות וקצרה. אמנם היא נראית קטנה, אבל יש לדעת שכל גופי תורה – לא גוף בניגוד לנשמה, אלא במובן של כל ממשויות עניינה של תורה – תלוין בה. ואיזו היא? פסוק במשלי: "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך".² פסוק קצר זה כולל כל התורה כולה וכל החיים כולם. "ידעת היום והשבת אל לבבך".³ "דעהו", דע את ד', התעמק לדעת אותו, בכל דרכיך, ומתוך כך הוא יישר כל ארחותיך. 'דרך' ו'אורח' הם שמות נרדפים,

אבל ישנה הבחנה ביניהם במשמעות המדויקת: דרך היא דרך גדולה, כוללת, ציבורית; אורח הוא שביל פרטי. הדרך מתפצלת להרבה פרטים, עבורם יש הרבה שמות: אורח, נתיב, שביל ועוד. התורה נקראת דרך, כפי שביקש משה רבינו: "הודעני נא את דרךך".⁴ "בכל דרכיך דעהו", קודם כל תתפוס את דבר ד' בעניינים הכלליים, ומתוך כך תזכה לסייעתא דשמיא לכוון ארחותיך גם כן, בכל סיבוכי העניינים האישיים, המשפחתיים ועוד. לפעמים קשה מאוד לברר עניינים

אלו, אבל מתוך "דעהו" באופן כללי, תימשך ישרות גם באורחות הפרטיים, בהם הדברים דקים ומסובכים ויש צורך ביותר גבורה מוסרית של "שם ד' אקרא".⁵ שלמות התורה ושלמות המצוות תלויות בכך. אין ענייננו לקדש את השם למעלה כמלאכים, אלא לקדש שם ד' למטה בתחתיות ארץ. תפקידנו הוא "בכל דרכיך דעהו" ואז "הוא יישר ארחותיך", ותהיה לך סייעתא דשמיא בכל העניינים עלי אדמות. "אדם מקדש עצמו... מלמטה, מקדשין אותו מלמעלה".⁶ כך הוא בכל הדברים הגדולים האלוהיים. גם בבית המקדש, קודש הקדשים הוא קטן בכמות ובעל איכות נוראה. יש דברים המופיעים בקיצור צמצום ומיעוט כמות, אבל הם כוללים את ה"גופיות" הרוחנית האמיתית של התורה. כך גם לקראת סוף ההליכה במדבר, כשאנו מתקרבים הביתה למחוז חפצנו, למקום הנורמלי שלנו במובן הכללי-ישראלי והממלכתי – אנו נפגשים בפרשה קטנה המבררת עניין ישראל ואוריינתא, פרשת "נצבים". בחירת עם ישראל ובחירת ארץ ישראל – עניין אחד.

ממשנת הרצי"ה

הרב דוד לנדא

"אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלקיכם". כשאתם כולכם יחד, אז אתם ניצבים כולכם לפני ד' אלקיכם. בעצם, מציאות זו קיימת מראשית השנה ועד אחרית שנה".⁷ אולם כאן מתגלה הפלא השמימי של קדושת עם ישראל אחד "עם זו יצרתי לי, תהילתי יספרו".⁸ כשאתם ניצבים יחד, כולכם "לפני ד' אלקיכם" – כולכם חברים. כולכם – "ראשיכם שבטיכם וזקניכם" עד "חטב עציך" – גוף אחד, אורגניזם אחד, חיוניות אחת.⁹

1. ברכות דף ס"ג עמ' א'.
2. משלי ג' ו'.
3. דברים ד' ל"ט.
4. שמות ל"ג ג'.
5. דברים ל"ב ג'.
6. יומא דף ל"ט עמ' א'.
7. דברים י"א י"ב.
8. ישעיהו מ"ג כ"א.
9. ע"פ שיחות הרצי"ה דברים עמ' 495-8.

קול השופר מתגלה "עומק טבע הנפש להיטיב", ואז האדם יכול לקבל על עצמו מידות טובות ומעשים טובים, והוא מוסיף מהשפע והטובה שה' נותן לו, עוד חיזוק בעבודתו יתברך, ממילא אין לו לשטן במה לקטרג כי "על ידי תקיעת השופר מתראה אור הנפש הפנימית שאדברא, על-ידי רוב טובה מוסיף האדם שלמות", בעבודת ה' ולא קלקול חלילה. כך מובן מדוע נגלה הקב"ה לעם ישראל בקול שופר חזק במתן תורה, כי בעם ישראל "עצם הנפש קרובה לאור ה' ומתענגת על זיו כבודו ברוך הוא". כל ריחוק מהשאיפה הזו הוא מקרי וזמני. בא קול השופר וגילה את נקודת נפשם של ישראל ואת טהרת רצונם הפנימי, והם קיבלו את התורה באהבה גמורה, כך שהשופר מניס את הצללים העכורים הנובעים מטבע הגוף החומרי "ואור האמת מתגלה". לכן מובן עניין תקיעת השופר בראש השנה, שדרכו אנו מקבלים עול מלכות שמים בשלמות, מתוך שהוא מעורר את נקודת נפשנו העמוקה, שקרבת ה' הוא לה אך טוב. מוסיף הרב, לכן, "זמן תקיעת השופר היא עת חפץ להשריש בלבבו הסכסוך על קיום התורה לכלל השנה", ועל ידי כך יזכה האדם שגם בכל ימות השנה תתחזק הקדושה הפנימית ויסורו כל המקטרגים... "ורק טוב וחסד וכבוד יתן ה' להולכים בתמים".

עמ' צא) מתייחס אף הוא להזכרת מעמד הר סיני בראש השנה, שהרי בתפילת מוסף אנו מזכירים את עניין מתן תורה ואומרים, "בקול שופר עליהם נגלית". שואל הרב קוק, יש להבין למה היה צריך קול שופר במתן תורה? והרב מסביר עניין זה על פי מה שנאמר בגמרא, שתוקעים בראש השנה גם תקיעות דמיושב וגם במעומד כדי לערבב את השטן. יש להבין כיצד מתערבב השטן ולא מקטרג עלינו בזכות תקיעות השופר? אומר הרב, כאשר הקב"ה רוצה להשפיע טובה על האדם, השטן מפעיל כוחות מתגברים כדי להסית את האדם מהדרך הטובה. מהטובה הזו יכולה לצאת לו רעה כי הוא עלול להתגאות כנאמר "וישמן... ויבעט", והשטן מקטרג ואומר נתת לאדם טובה ותראה איזה קלקול הוא הוציא מזה. אבל "עם ישראל הטבע הפנימי שלהם מצד עצם הנפשות הוא טהור...", וכאשר הקב"ה משפיע עליהם רוב טובה רצונם האמיתי להפנות אותו לעבודת ויראת ה', אולם הצדדים הגופניים שבאדם הם המשביתים את טוהר הנשמה ועלולים להפנות את הטובה הזו למחזזות מקולקלים. כאן בא השופר ש"טבע השופר לעורר את הנפש מתרדמתה ולהגביר כוחה..." ומתוך כך היא מתחזקת "לכסוף את הטוב ולהדבק בעבודה באהבה ה' ויראתו..." כך שעל-ידי

כתב השפת אמת, "יום תרועה יהיה לכם. כי עיקר השופר הוא זכירת יום מתן תורה". בני ישראל זכו להוציא מהכוח אל הפועל את היום הזה של מתן תורה, אך אי אפשר להגיע בכל יום ולגלות את היום הזה, "ובראש השנה שמתחדשת הבריאה מכל שכן מתחדש כוח של בני ישראל". על מעשה בראשית אמרו חז"ל, תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית שאם ישראל יקבלו את התורה העולם יתקיים, יוצא שבראש השנה, "מתחדש יום מתן תורה ועל ידי קול השופר יכולין להתדבק ביום הזה". ביום זה מבררים ישראל לעולם כולו שתכלית מעשה שמים וארץ זו התורה, ומבקשים 'כתבנו לחיים', שהכוונה היא להידבק בתורה שנקראת עץ החיים. "ובכח זה נזכר יום מתן תורה בשמים ומתחדש בחירת הקב"ה בבני ישראל". כלומר, הבריאה כולה תלויה בקיום התורה, וביום בריאת שמים וארץ, עם ישראל חוזרים ומעוררים על ידי קול השופר את מעמד הר סיני, מזכירים בזה שהם קיבלו את התורה בסיני ונתנו ערך ותכלית לקיום העולם, וממילא הקב"ה מחדש את בריתו ואת בחירתו בבני ישראל לעם עולם, לספר תהילתו לעולם כולו. (שפת אמת, ראש השנה תרמ"ח-תרמ"ט).

הרב אשר בוחבט

שכן בשל כך ב'קריאת שמע', שזה ייחוד ה', אנו מקיפים את הדין בשם הויה-ה שהוא רחמים - את אלוהינו שהוא דין, שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד. היחידים במציאות שבכוחם לשנות בשמיים, הם ישראל. ומכאן הקריאה גדולה ביום הרת עולם, ביום המשפט של כל יצורי עולם, יום שבו על ידי התקיעה בשופר היוצרת שינוי נאמר "עלה א-להים בתרועה ה' בקול שופר". ובכוחו להריע ביום תרועה, להמלכת מלכנו המאיר לנו ברחמים, המלך ה', "בְּחִצְצֵרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הִרְעִינוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ ה'": "וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' א-להי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה.

מה כוחם של ישראל ביום הרת עולם

הרחמים. ישמעאל והגר אמנם זוכים להתגלות זו בשם א-להים אבל בהתגלות אין שינוי בהנהגה שהייתה לפני תפילתם ולאחריה. ביום השני אנו קוראים את פרשת העקידה שבסודה מתחבא כוחם של ישראל, "וַיֹּאמֶר אֲבִרְהָם אֶל-לְהִים יְרָאָה לֹה' הָשָׁה". "וַיִּבְאוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לֹה' ה' א-להים" שגם פה ההנהגה מוזכרת בתחילה בשם א-להים. והנה, בפסוק שבו היינו עוצרים את נשימתנו "וַיִּשְׁלַח אֲבִרְהָם אֶת-יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת-הַמָּאֲכָלָה לְשֹׁחֵט אֶת-בְּנֹו: מִקְבִּלִים שִׁינוּי בִּהְתַּגְלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם "וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאֱ ה' מִן-הַשָּׁמַיִם" השינוי הגדול שכל המציאות משתנה הוא, שהתחלפה ההנהגה בשמיים בעקבות כוחם ומעשיהם של אברהם אבינו ויצחק אבינו.

"וַיִּקְרָא אֲבִרְהָם שֵׁם-הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יְרָאָה".⁴ ומכאן מתגלה הסוד גדול ביום הרת עולם, שביום שיעמיד במשפט כל יצורי עולם, עיניהם צריכים להיות נשואים לישראל. אמנם הגויים יכולים ליצור הרבה בכוחם במציאות, לחפור מנהרות, לבנות גורדי שחקים, ולהמציא מכונות אוטונומיות, ואפילו לזכות להתגלות, אבל הם לא יכולים לשנות משהו בשמיים בהנהגת ה'. שם הויה-ה הוא מידת הרחמים כפי שנאמר "לְמַעַן יָשׁוּב ה' מִיִּחְרוֹן אָפּוֹ וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָךְ".⁵ ובקשתנו היא "שממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ויחון עם המיחדים שמו..."

בראש השנה, הוא יום הדין של כל הבריאה כולה, בו יעמיד במשפט כל יצורי עולם וכל המדינות - איזו לחרב ואיזו לשלום - היה ראוי לכל הברואים להתכונן ליום זה, ולשאת עיניהם כיצד לצאת נכון בדין. בקריאת התורה, בשני ימי ראש השנה, נרמז תפקידו הייחודי ביום הדין. ביום הראשון הקריאה במרכזה עוסקת בהתגלות שזוכה לה ישמעאל על עין המים באשר הוא שם, וביום השני אנו קוראים בתורה על ההתגלות שזוכה לה אברהם בעקידת יצחק.

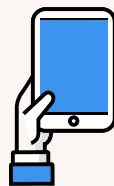
מהו ההבדל בין שתי התגלויות אלו ללימוד העמוק של ראש השנה, יום הרת עולם?

ישמעאל זוכה להתגלות בצימאונ למים, שכן כל המים מן החמת והגר יושבת מנגד באומרה: אל אראה במות הילד, והילד מושלך תחת אחד השיחים ומתפלל. "וַיִּשְׁמַע אֶל-לְהִים אֶת-קוֹל הַנֶּעֱר וַיִּקְרָא מֵלֶאֱ אֶל-הָגֵר מִן-הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מִהֲלָךְ הָגֵר אֶל-תִּירָאִי כִּי-שָׁמַע אֶל-לְהִים אֶל-קוֹל הַנֶּעֱר בְּאֶשֶׁר הוּא-שָׁם".

"וישמע א-להים", ויקרא מלאך א-להים, "אל תיראי כי שמע א-להים". שם א-להים מייצג את ההנהגה של הדין בעולם, "וְהָאֵל-לְהִים עֹשֶׂה שְׂפִירָאוֹ מִלְפָּנָיו" שזו המציאות הטבעית בבריאה בעולמנו. "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֶל-לְהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", שאמנם בטבע, כבשרשרת המזון של טורף ונטרף, רואים אנו רק מידת הדין ואין בחוקי הטבע מידת

1. קהלת פרק ג פסוק יד
2. בראשית (פרשת וירא) פרק כב פסוק יא
3. משך חכמה בראשית (פרשת וירא) פרק כב פסוק יד
4. בראשית (פרשת וירא) פרק כב פסוק יד
5. דברים (פרשת ראה) פרק יג פסוק יח
6. תוספות מסכת עבודה זרה דף ג עמוד ב
7. תהלים פרק צח פסוק ו

הכלי והמסר

הטכניקה כולה, וכל הסתעפויותיה. וכשם שאנו מתהלכים עם חוקי הטבע בהתאמה לדבר ה' ואור תורתו, כן אנו מתהלכים עם חוקי הטכניקה, וחייבים אנו ללכת בהם גם כן בהתאמה עם חוקי התורה ויפעת אורה. ונמצא שיש לנו יהדות טבעית ויהדות טכנית (- בלשוננו - טכנולוגית), היהדות הטבעית מובעת היא בתקיעת השופר הכלי הטבעי, אמנם היהדות הטכנית היא מובעת בתקיעת החצוצרות כלי המעשה המתוקן במפעל של האדם, באומנתו הטכנית..."

מלווה את האנושות משחר ימיה ובימינו - "זמן המחשב וההיי-טק" - הטכנולוגיה הגבוהה, נדמה שמגיע לשיא או אולי יותר נכון למשבר חדש. וכך כתב ד"ר מיכה גודמן בספרו החדש 'מהפכת הקשב': "החל מ-2011 יש זינוק בשיעור האנשים שסובלים מדיכאון, מחרדה ומנטיות אוברדיוות. אך העשור השני של המאה העשרים ואחת הוא לא רק העשור שבו פרץ משבר פסיכולוגי גדול, זהו גם העשור שבו הופיעה התמכרות דיגיטלית גדולה. ראינו ארבעה הסברים שקושרים בין התופעות:

א. החשיפה הדיגיטלית פוגעת בקשב האנושי, ומכיוון שקשב הוא תנאי לאושר, הפגיעה בתשומת הלב היא פגיעה באושר.
ב. הרשתות החברתיות מחברות אנשים לאנשים אחרים, אך משאירות אותם בתחושה שהם לבד.

ג. הטכנולוגיה הדיגיטלית מונעת מהאדם להתידד עם כלל המרכיבים באישיותו ומציבה מחיצות שמגבירות את תחושות הניכור.
ד. החיים בעולם הדיגיטלי מחלישים את היכולת של האדם לשמוח בחלקו ומפתים אותו להשוות את חייו לחיים של אחרים או לחיים המדומיינים של עצמו.
כל אחת מהתופעות הללו - דילול הקשב, הגברת הבדידות, העמקת הניכור ועידוד הקנאה - מנחיתה מהלומה על האושר. ארבעתן יחד מתמזגות לחבטה שמונחת על איכות החיים הרגשית של בני האדם..." ('מהפכת הקשב' עמ' 122)

נדמה כי הדינמיקה שעליה הצביע מקלוהן מכה בנו ללא רחם: הכלי - החיצוני, הוא אכן המסר; הכלים הולכים ונעשים פחות ופחות פתוחים ושקופים לנשמה וממילא - מהווים עבודה מחנק.

כיצד ניתן להיחלץ מן המצב הזה ואיך כל זה קשור לראשית השנה?

מרשל מקלוהן הפילוסוף הקנדי, טבע את המושג 'הכלי הוא המסר' (The Medium Is the Message). לדבריו, בשונה ממה שנהוג לחשוב, לא רעיונות הם אלה המשנים את העולם אלא דווקא הכלים שבאמצעותם אנו מפיצים את הרעיונות. במבט ראשון הרעיון הזה עשוי להישמע מוזר; הרי כלי הוא רק כלי, אינסטרומנט, אמצעי. אם למשל יש לי רעיון, אני יכול לבחור להפיץ אותו לעולם בשלל דרכים: במאמר, בשיעור, בשר, בסיפור. הכלי בסך הכל מסייע לי להעביר את המסר.

המסר הוא המהות, הכלי - אמצעי. מהו אפוא ההיגיון שעומד מאחורי הקביעה הזאת של מקלוהן?

אלא שהדברים אינם פשוטים כפי שנראה במבט ראשון. כתיבה איננה רק כלי המאפשר לנו להעביר מסר אלא כלי מעצב תודעה. לדברי מקלוהן, הכתב הביא לעולם את האדם בעל החשיבה הליניארית, ה"קווית", שבה סיבה מובילה לתוצאה וכך נבנים רעיונות בצורה לוגית-היגיונית. מדיום הכתב יוצר כביכול את האדם הרציונלי. הטלוויזיה, לדבריו, מחזירה אותנו אל האדם החווה את העולם, על שלל התרחשויותיו, באמצעות חושי. בדרך זו הוא חווה אינספור אירועים המתרחשים במקביל, גם אם הם אינם מובנים דווקא באופן לוגי. גם אם לא נסכים עם כל דבריו של מקלוהן, ברור שלכלים שבהם אנו משתמשים יש השפעה גם על התוכן שאנו מבקשים להעביר.

במובן הזה, איננו דומה המכתב האישי לווטסאפ הקבוצתי, איננו דומה ה'טלגרם' של היום, לאגרת של ימי קדם. דור דור וכליו, דור דור והתודעה האנושית שהכלים שלו מעצבים. הגולם, אם נרצה, תמיד קם על יוצרו והכלי תופס נפח משמעותי המשפיע על המסר שאנו רוצים למסור.

את דבריו השמיע מקלוהן בזמנו כאמור על הטלוויזיה, אך דבריו נכונים לא פחות על הכלים הטכנולוגיים של ימינו ובראשם רשת האינטרנט, הממלאה את הארץ דעה כמים לים מכסים, ומאפשרת לנו לקבל מידע בכל תחום בזמינות שאין לה תקדים בהיסטוריה. הכלים השתנו וגם האדם שאוחז בכלים השתנה איתם. מה עובר עלינו בעקבות השינויים הטכנולוגיים העצומים שמתחוללים לנגד עינינו?

מהפכת הקשב

המתח התמידי שבין גוף לנשמה, בין כלי לתוכן, בין אמצעי למטרה (אגב, המילה מדיה, השגורה בפי כל, היא למעשה ריבוי של מדיום - אמצעי),

לקבלת דבר תורה יומי בשביל הנשמה מאת ליאור לביא
נא לשלוח וואטסאפ למספר 0508529987

שליחתי הציבור שלכם

בית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי? איתנו אתם יכולים!

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע
- ופרטום בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדבקת מודעות בבתי הכנסת ובכינוסים דתיים
- דיוור ישיר בכל רחבי הארץ

רשתות האגף מחנכים
הכלכליים והחברתיים
רשתות נכבדות להפצה
מקצועית של עלוני הידע

הפיקות וניהול:
עיצוב, קדם דפוס ודפוס
איטוף וניסוח מוצגים בגיליון
על התחנה, גרמק סביבות
הכנסת אינטרנטים לעלויות

לפרטים:
052-8908518
0528908518@gmail.com

חלק א כוחן של מילים

השאלה

התורה ציוותה על שמיטת כספים בסוף שנת השמיטה "מִקֵּץ שִׁבְעֵי שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה. וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּטָה כָּל בַּעַל מַשֶּׁה יָדוּ אֲשֶׁר יִשֶּׂה בְרַעְיוֹנוֹ לֹא יִגַּשׁ אֶת רַעְיוֹנוֹ וְאֵת אֲחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לָהּ. אֶת הַנֶּכְרִי תִגַּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ אֶת אֲחִיךָ תִּשְׁמָט יָדְךָ" (דברים טו, א - ג).

השאלה היא מה הדין אם הלווה רוצה להחזיר את חובו? האם מותר לו להחזיר? האם מותר למלווה לקבל את הכסף?

במשנה בסוף שביעית (ז, ח) נאמר: "המחזיר חוב בשביעית יאמר לו 'משמט אני', אמר לו: 'אף על פי כן' יקבל ממנו שנא' (דברים טו) וזה דבר השמטה". מדוע חכמים התירו למלווה לקבל בחזרה את החוב?

לאחר מכן במשנה האחרונה נאמר: "המחזיר חוב בשביעית רוח חכמים נוחה ממנו". אם התורה ציוותה על שמיטת כספים, מדוע עודדו חכמים את מי שמחזיר חובותיו?

ביטול השעבוד הכלכלי

הרב קוק מסביר ב'עין איה' על מסכת שביעית, שמטרת שמיטת כספים היא ביטול השעבוד הכלכלי. כאשר אדם שקוע בחובות הוא חי בתחושה של עבדות כפי שנאמר במשלי "עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשֹׁל וְעֶבֶד לֵוָּה לְאִישׁ מְלֹוָה" (משלי כב, ז). השקיעה בחובות היא מעגל קסמים שאי אפשר להיחלץ ממנו. ולכן התורה מעוניינת לחלץ את הלווה מתוך עבדות זו המשעבדת גם את החירות המחשבתית של האדם.

אולם הרב קוק מדגיש ששמיטת כספים אינה דוגלת בביטול הקניינים הפרטיים, כמו הקומוניזם ושאר התנועות הסוציאליסטיות. "אלא שעם זה צריך לדעת ולהכיר שלא עם דרך ביטול הקניינים הפרטיים יבא האדם למטרה העליונה הזאת של הצלחת הכלל, כי אם חילוק הרכוש והזהירות מתוצאות רעות הבאות לרגלי היתרון הדמיני הזה". וכן, כותב הרב קוק שצריך גם להזהר בשמיטת כספים שהלווה לא יתרגל לכך שהוא רשאי ליהנות מכספי הזולת. "והנה כל דרך ישר, צריך להיות נשמר שלא יפעול על המודרכים על פיו תכונות שהן רעות כשיוצאות חוץ למדתן, ע"כ ההשמטה של שביעית צריכה עם זה שמירה, שלא תחליש את רגש היושר והצדק מנגע ברכוש רעהו".

כוחן של מילים

בגמרא בגיטין (לז, ב) נאמר "המחזיר חוב לחבירו בשביעית - צריך שיאמר לו 'משמט אני', ואם אמר לו 'אף על פי כן' - יקבל הימנו, שנאמר: וזה דבר השמטה". כיצד למדו חז"ל מהפסוק "וזהו דבר השמטה" את ההיתר של המלווה לקבל את הכסף?

התשובה היא שהמילה "דבר" בפסוק "דבר השמטה", היא מלשון דיבור ורש"י לומד מכאן "צריך לומר דיבור של שמיטה". יוצא מכאן שעל ידי זה שהמלווה אומר "משמט אני" הוא כבר מקיים את מצות שמיטת כספים. יש אומרים שדיבור זה כל כך משמעותי שמתיר לו אחר כך אפילו לגבות את החוב (תוספות רי"ד).

חז"ל הקשיבו היטב למסרים של התורה לגבי שמיטת כספים. התורה אומרת "וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּטָה כָּל בַּעַל מַשֶּׁה יָדוּ אֲשֶׁר יִשֶּׂה בְרַעְיוֹנוֹ לֹא יִגַּשׁ אֶת רַעְיוֹנוֹ וְאֵת אֲחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לָהּ" (דברים טו, ב). המטרה של שמיטת כספים מתממשת כאשר המלווה לא נוגש את הלווה, אלא הוא מסיר את השעבוד של החוב על ידי הדיבור "דבר השמטה" ואומר "משמט אני".

ברגע שהמלווה אומר את המילים "משמט אני" ומותר על החוב, מתרחש דבר נפלא: הלווה לפתע מרגיש בן חורין, הוא מקבל מחדש את חייו בחזרה, הוא יכול לחיות את חייו באמת ללא כבלי העבדות של החובות שרובצים על כתפיו. נותקו השרשראות, הוא חופשי!

הלכך אם המלווה שחרר את הלווה מכבלי החוב, הוא למעשה כבר קיים את מצות שמיטת כספים. ולכן אם לאחר מכן הלווה מחליט מרצונו החופשי להחזיר בכל זאת את ההלוואה, המלווה רשאי לקבלו. שהרי המלווה כבר לא נוגש בלווה. הרמב"ם מוסיף תנאי - כאשר הלווה מחזיר את הכסף הוא צריך לעשות

סדרת 'גברי כח'

על שמיטה

נתן קוטלר

זאת בלב שלם ובתור מתנה ולא בתור החזר החוב: "כל המחזיר חוב שעברה עליו שביעית רוח חכמים נוחה הימנו, וצריך המלווה לומר למחזיר משמט אני וכבר נפטרת ממני, אמר לו אעפ"כ רצוני שתקבל יקבל ממנו שנאמר לא יגוש והרי לא נגש, ואל יאמר לו בחובי אני נותן לך אלא יאמר לו שלי הם ובמתנה אני נותן לך" (רמב"ם שמיטה ויובל ט, כח).

סיכום

הרב קוק מסכם את המהלך: "על כן די לו ליסוד תכלית השביעית בדיבור 'משמט אני', שבזה יסור הסבל ועול העבדות מלווה למלווה. אמנם מקום הגיחה תורה לרגש היושר הטהור שילך ע"פ דרכו, כי בעל נפש טהורה, כאשר יאתה לאיש הישראלי המודרך ע"פ חקי תורת ה', לא יאבה להיות נהנה מיגיע רעהו. על כן באמרו 'אף על פי כן', יקבל ממנו, להורות שלא יעתקו גבולי יסודי היושר גם לשעתו, כי אם יגבלו כדי להישיר אל המטרה הכללית היותר עליונה שתבא לרגלי קריאת השמיטה לה' בצדיקה החומרית והרוחניים".

ולכן, אם המלווה מוותר על החוב ואומר 'משמט אני', הלווה רשאי לתת לו את הכסף בתור מתנה מתוך רגש הצדק והיושר הטהור שבו, ואף רוח חכמים נוחה הימנו אם הוא עושה כן. ומותר למלווה לקבל את הכסף כי הוא שחרר את הלווה מהשעבוד לחוב והעניק לו את המתנה הגדולה של החירות ואפשר לו לתת את הכסף מבחירתו החופשית.

לתגובות ולקבלת המאמר המלא:
gemarabemunah@gmail.com

ת"ר

יום לימוד נשים

ימי שני | תשפ"ב
במכון אורה

14:00 הרב טוביאנו
חומש בראשית

8:30 הרב אופיר פריד
תפארת ישראל

15:15 הרב אייל ורד
אגדות חז"ל

9:45 הרבנית דינה ראפ
פרקי מלכות דוד

16:30 הרב אריה מרזר
מידות הראיה

11:00 הרב יהושע וידר
מסילת ישרים

17:45 הרב מאיר טויבר
חיים של תורה (נושאים אקטואליים)

12:15 הרבנית גאולה ניסים
סוגיות בעין איה

ניתן להירשם ליום שלם או שיעורים בודדים

לפרטים והרשמה: דורית 026528344

• כאשר אחד מבני הזוג, מפנה עורף לזוגיות ומחפש את אושרו בדרכים נלוות. הוא מחפש להיות אותנטי עם עצמו, גם אם יצטרך לשלם מחירים, כי הוא מרגיש שבזוגיות הקיימת הוא חי בזיוף.

• כאשר אחד מבני הזוג נכנס לדיכאון, מה שמאלץ לבחון מחדש, מה קורה בזוגיות הזאת ובכלל.

• כאשר הילדים גדלים ומתמרדים וההורים אובדי עצות ושואלים: "מה לא עשינו בסדר, איפה טעינו?"

• כאשר ישנם קשיים בין כלה לחמותה, או עם שאר בני המשפחה וכו'.

מצבי משבר כאלה ודומיהם, מאלצים את בני הזוג "לחשב מסלול מחדש" ולמצוא את העצמי האמיתי של כל אחד מהם. הגילוי העצמי האמיתי והאותנטיות של בני הזוג, מפרקים את היסודות המזויפים ויוצרים מעתה זוגיות נכונה וטובה יותר משהייתה.

בתהליך במעבר לעצמי אמיתי, יש צורך בדמות שתאפשר לאדם לחוות הכלה וקבלה, כהשלמה מחודשת של החוסר ההורי. כשהאדם אינו מאוים, הוא פנוי להתבוננות פנימית ויגלה את עצמיותו הייחודית וירגיש אושר אמיתי.

בעצמי המזויף אנחנו חוטאים כלפי עצמנו. זו החטאה מהמסלול האמיתי של חיינו. בימי אלול אלה, ניתנת לנו היכולת הרוחנית והזכות, להתבונן, לפגוש את עצמנו ולחזור אל העצמי האמיתי שלנו.

הם חיים בכאילו ומאמינים שטוב להם. זה המקום המוכר והנח. בד"כ הם מרגישים שמשוה לא תקין. אך הם פוחדים להוריד מסכות, שמא יצטרכו לצאת מאזור הנוחות, שמא יגלו קשיים שישנו להם תפיסות עולם ויצטרכו ליצור שינויים מעשיים שיש בהם מחירים. לכן ישנם כאלה שמתאימים את עצמם בסגנון החיים, בלבוש, בדיבור, בנראות הדירה ועל ידי כך, מרגישים שייכים וחשובים. באופן הזה, הם כמו כולם. אינם שמים לב שביטול את ייחודיותם שלשמה הגיעו לעולם. המסכות יוצרות מסך שממסך את האור הנשמתי, האור הגנוז של האדם שעליו להביאו לידי גילוי.

יש פעמים שאדם מודע למסכה ופוחד להסיר אותה. אך יש גם פעמים שאדם או בני זוג, לא מודעים כלל ואינם שמים על לב שהם חיים עם מסכות. הקב"ה שרוצה ברחמי וברוב חסדיו שהאדם יבטא את אישיותו האמיתית, גורם לנשמה להתדפק על דלתי ליבו, כמבקשת להתגלות באמיתותה. או אז, משהו משתבש בחיים, כמו:

- נוצר משבר בחיים בכלל ובחיי הזוגיות בפרט ש"טורף את כל הקלפים" ומעמיד את האדם או את הזוגיות במצב של חוסר ברירה, כך שכל אחד מהם, חייב להתבונן באמת של חייו ולבנות את העצמי האמיתי.

- כשאדם מרגיש לא טוב עם עצמו ואינו יודע להיות קשוב לעצמו. הוא בד"כ משליך את קשיו על בן הזוג והתלונות והמריבות, מאלצות ליצור סדר פנימי חדש ואמיתי.
- כאשר חווים קונפליקטים בין בני הזוג ואינם יודעים כיצד להתמודד ולהגיע לפתרונות. הקונפליקטים מעוררים את הברור העצמי, בד"כ בפגישות ייעוץ.

בשני המאמרים האחרונים, עסקנו בערך עצמי נמוך. הפעם נעסוק, בערך עצמי מזויף.

עצמי מזויף, זו חוויה נפשית, שהאדם אינו מתנהל בצורה מלאה באופן אותנטי וחופשי. במקום זאת הוא מכוון לריצוי הסביבה או להשתלבות בה.

גם הערך העצמי המזויף נוצר בילדות, כאשר ההורה המשמעותי אינו מסוגל להכיל ולהיענות לצורכי הילד. במקום זאת, הילד צריך להתאים את עצמו, כדי להגן על עצמו ולא לחוות קונפליקטים ומתחים שהוא עדיין אינו מסוגל להתמודד איתם. כתוצאה מחוסר ההכלה ההורית, הוא מחפש להיות מקובל ושייך, כך שכשהוא גדל, הוא מתאים את עצמו לחברה, רק כדי להיות שייך ורצוי. הוא פוחד להיות שונה, שמא יחווה קונפליקטים שלא למד להתמודד איתם. ככל שהוא מסתיר יותר, ככה הוא מחזק את העצמי המזויף וברבות השנים, הוא מאמין שזו אישיותו האמיתית.

בבית הוריה של דנה, היה חשוב להיראות מצליחנים בהתאם לחברה המערבית וללעוג לכל מי שאינו כזה. דנה חיפשה בעידוד ההורים, את המקצוע "הנכון" בעיני החברה. סטטוס חברתי "גבוה" שמי שלא שייכת, לא מקבלת יחס מזדה. היא השקיעה רבות בנראות שלה. לדנה היה ברור שאלה הם החיים האמיתיים ותחושת הגאווה מילאה אותה בערך עצמי "מקובל" וכביכול גבוה. כשאדם בעל עצמי מזויף, מתחתן, הוא בד"כ ממשיך את העצמי המזויף. חסרה לו מודעות שהוא חי בזיוף, כי כך הוא חי שנים רבות וכך הוא מכיר את עצמו. ניתן לומר שאשתו או בעלה לא מכירים באמת את אישיות בן הזוג. וכך נמנע מהם חיבור אמיתי.

יש מצבים ששני בני הזוג חיים ומדברים עם מסכות.

יועצת אישית זוגית ומדרכת כלות

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נושאים המעניינים אתכם -
esteravr@gmail.com
 מאמרים נוספים בנושא זוגיות ניתן למצוא באתר מכון מאיר >

ד"ר מיכאל אבולעפיה

המקווה של הנפש

לב הפרשה

הרב חגי לונדין

אתם ניצבים לפני ראש השנה

פרשת ניצבים היא פרשה של חיבורים: "אתם ניצבים לפני ה' א-לוהיכם, ראשיכם וזקניכם, שוטריכם - כל איש ישראל". היכולת לחבר בין כוחות שונים ובין אנשים שונים היא באמצעות ברית - "לעברך בברית ה' א-לוהיך". ברית היא קשר ייחודי. הקשר בין בני זוג נקרא 'ברית נישואין', כלומר יש בינינו קשר אינטימי, מיוחד רק לנו, והוא לא ניתן להפרה. גם לפני ראש השנה אנו ניצבים לפני ברית עם ה' אלוהינו. אנו מברכים בתפילות וזכרונות 'ברוך אתה ה' זוכר הברית'. היכולת להיות ניצבים בברית עם ה' היא באמצעות קול השופר. בראש השנה אנו שומעים קול אחד שמחבר בין כוחות שונים. מילים הן תווים שלעיתים מפרידות, שמגדירות ומנסחות אולם מבודדות. הקול - זוהי המנגינה ההרמונית שמחברת את הכול בברית עם ה' א-לוהינו. קשר ייחודי שהוא מעבר למילים והוא מלווה אותנו כל השנה.

לקבלת דבר תורה שבועי מצולם ומשונתב מהרב לונדין ניתן לשלוח הודעת וואטסאפ 0545753771; ניתן גם להזמין שיעורים והרצאות מהרב במספר הזה.

פרייר וגאה להיות פרייר... לה". אתה לא סולח רק כדי להטיב עם הזולת, אתה סולח כי ה' סולח, כי ה' רוצה שתסלח. קודם כל לעצמך ואז לכל אחד ואחד. לכן היהודי הולך לישון כל ערב תוך שהוא עובר סדנה טיפולית משוכללת. קודם כל כי הוא מוחל באמת וסולח באמת לכל מי שהכעיס והקניט אותו או שחטא כנגדו, בין בגלגול זה ובין בגלגולים אחרים. ככה יהודי הולך לישון, ואז הוא קם בריה חדשה. הסליחה היא המקווה של הנפש ואין אשמה בישראל. יש רגע של צביטה בלב על מנת שנוכל להזכיר את החטא כמובן, אבל כל התחנונים שאנחנו אומרים שלוש פעמים ביום, הם מובילים להורדה של "ג מידות של רחמים. וכשם שהוא מרחם עלינו, כך עלינו להקדים מידת הרחמים לכל שאר המידות. רחמים קודם כל כלפי עצמך, ואחר כך כלפי כל אחד אחד. זהו המקווה של הנפש, לא להקפיד, לסלוח. רק לסלוח...

ד"ר מיכאל אבולעפיה, פסיכיאטר לילד ונוער, מנהל מכון 'אבולעפיה' לפסיכותרפיה (ישי: 0503713712), מוביל סדרה של סדנאות באולם ובזום להכשרת הורים בעברית ובצרפתית, ומתחיל סדנה לרווקים ורווקות (עומר: 0549093767).

מאירי

עלון ערוץ מאירי להורים ולילדים
פרשת ניצבים תשפ"א

מורה: 'הציפור מצייצת, החתול מיילל, החמור נוער. מה עושה הכלב?'
משה: 'עומד על העץ ושר שירים באיטלקית'. מורה: 'אתה בחור מאוד מוזר משה...'. משה: 'לא אני הוא המוזר הכלב הזה הוא המוזר!'

פרשה מאירה

תשובה ומחילה

אחת מהמצוות עליה מדבר בפרשה היא מצות התשובה. הקדוש ברוך הוא נתן לנו אפשרות מיחדת לחזור בננו ממעשים לא-טובים שעשינו, ולתקן אותם על ידי תשובה. זהו חסד גדול שעשה ה' עם בני האדם, שמאפשר לנו להמנע מלקבל ענש על עברות וטעויות שעשינו על ידי חזרה בתשובה.

חכמינו מיעצים לנו לדבק במדותיו של הקדוש ברוך הוא. כמו שהוא רחום וחנון, ככה אנחנו נהיה רחמנים וטובי לב. כמו שה' נתן לנו אפשרות לחזור בתשובה והוא מקבל אותנו ברצון, כך נוכל ללמד לעצמנו ולנהג במדה כזו עם חבירינו.

אנחנו עומדים ממש לפני ראש השנה. זהו זמן מצין למחל ולסלח, למחק את הדברים הרעים שעשו לנו אחרים ולהתחיל דף חדש ונקי. לפעמים אנחנו רבים עם החברים הכי קרובים לנו, וממריבה כלנו מפסידים! זוהי ההזדמנות שלנו לחזור ולהתקרב זה לזה, לחדש את החברות שלנו ולשכח ממה שהיה. כך נפתח את השנה בצורה טובה ושמחה!

שאלות בפרשה

1. השלימו: "מחוטב עציך _____"
2. איזה אירוע מספר בראשית מוזכר בפרשה?
3. מי יודע את הנסתר?
4. מה יעשה ה' כאשר עם ישראל ישוב בתשובה בגלות?
5. על מה נאמר ש"לא בשמיים היא" ו"לא מעבר לים"?
6. השלימו: "כי קרוב אליך הדבר מאוד _____"
7. מאיזה מרחק יקבץ ה' את ישראל בקיבוץ הגלויות?
8. במה ממליץ לנו ה' לבחור? (סוף הפרשה)

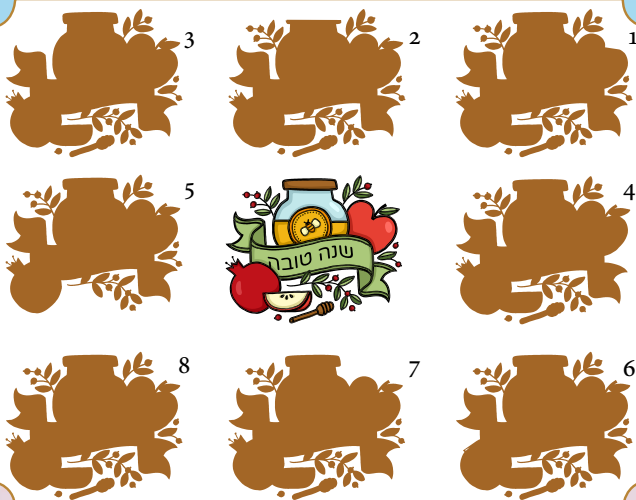
חידת חדגא:

מצאו בפרשה מילה בת 2 אותיות ששתי אותיותיה שוות!

חידת פולקע: פרשת ניצבים היא אחת הפרשיות הקצרות ביותר בתורה. כמה פסוקים יש בה? איזו פרשה קצרה יותר ממנה?

צלליות

רק צללית אחת מתאימה לאיור שבמרכז. איזו?

תמונות לראש השנה

מצאו למה רומזות התמונות, בקשר לראש השנה!

איפה אבשלום

מגילת דוד 113

הרב שלמה אבינר

שקבלתי על מות אִמְנוֹן, גִּבְרוּ גִּעְגְּעֵי לְאַבְשָׁלוֹם, וּמָאֵד רָצִיתִי לִפְגֹּשׁ אוֹתוֹ^[1]. אֲבָל כִּי־צַד? אִיךָ אֵדַע הִיכָן הוּא? וְאִיךָ אֶתְיַחַס לִבִּי שְׂאֲרֹגָי רָצַח?

1. שמואל ב יג. לז.
2. שם. לח.
3. שם. לו.

אֲחֵרִי שְׂאֲבָשָׁלוֹם בְּנֵי הַבֵּיא לְמוֹתוֹ שֶׁל אִמְנוֹן בְּנִי, הוּא בָּרַח אֶל תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשּׁוּר, וְאֲנִי הִקְשַׁכְתִּי לְהִתְאַבֵּל עַל אִמְנוֹן^[1]. עַל אֵף הַדָּבָר הַנּוֹרָא שֶׁהוּא עָשָׂה לְתַמָּר, הוּא עֲדִין הֵיָה בְּנִי וְאֶהְבֶּתִּי אוֹתוֹ. גַּם אֲבָשָׁלוֹם שֶׁעָשָׂה מַעֲשֵׂה נּוֹרָא, הוּא בָּכָל זֹאת בְּנִי וְאֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ. אֲכֵן בְּעֵמֶק לִבִּי יֵשׁ סְתִירָה בֵּין אֶהְבֵּת אִמְנוֹן וְאֶהְבֵּת אֲבָשָׁלוֹם. כֹּךְ עָבְרוּ שְׁלוֹשׁ שָׁנִים^[2]. בְּסוֹף מִרְבַּ תַּנְחֹמִים

אשרי העם יודעי תרועה, שיודעים ומכירים את כח התשובה, הבא ע"י סגולת התרועה, המתגלה בימי הרצון האלה, לתיקון הלב בתשובה, וע"י ידיעתם והכרתם זו הם ממשיכים אותה גם אחרי שעברה מלפני עיניהם, וגם בכל השנה אור ד' לפניהם, להורות להם דרך החיים והטוב, ד' באור פניך יהלכון.

(עולת ראי"ה ב, מוסף לראה"ש)

הרב שלמה אבינר

לא לקטרג

(שם שם יד). גדעון לא היה אדם עם עבר מפואר של חכמה ושלטון. במה זכה להיות מנהיגם של ישראל ולהצילם בעת צרה? בכך שנתן בהם אמון, אהב אותם והעריך אותם.

בספר הזוהר שואלים מה ראה נח שלא ביקש רחמים על דורו? כי בעצמו לא חשב להימלט. ובכל זאת היה צריך לבקש רחמים על העולם לפני ד', שנוח לו שמדברים טוב על בניו. מניין? מגדעון שלא היה צדיק ולא צדיק בן צדיק, וכיוון שדיבר טוב על ישראל, אמר לו ד': לך בכוחך זה והושעת את ישראל מיד מדין. מהו כוחך? בזכות הטוב שדיברת על בני, יהיה לך כוח רב כדי להצילם. ואכן הוא זכה להיות שופט עליהם ולהצילם מיד מדין (זהר חדש פ' נח כט א).

נזכה אף אנחנו לראות את הטוב שבעם ישראל, לדבר על הטוב שבעם ישראל, ללמוד סגוריה על עם ישראל, ולעורר מן השמים סגורים על ישראל.

השרפים ובידו רצפה" (פס' ו) "רצפה - רופץ פה, רצופץ פה למי שאמר דלטוריא על בני" (שיה"ש רבה שם), ולא התכפר לישעיהו, עד שהרגו מנשה (יבמות מט ב).

הקדוש ברוך הוא אינו אוהב שמקטרגים על בניו. מעשה באחד שהיה קורא את הפסוק "הודע את ירושלים את תועבותיה" (יחזקאל טז ב). אמר לו רבי אליעזר: עד שאתה בודק בתועבות ירושלים, צא ובדוק בתועבות אמך. בדקו אחריי ומצאו בו שמץ פסול (מגילה כה ב).

הקדוש ברוך הוא אוהב שמלמדים סגוריה על עם ישראל. זה היה כוחו של גדעון בן יואש. הוא אמר לד': "בי אדוני ויש ד' עמנו ולמה מצאתנו כל זאת?" (שופטים ו ג), הרי התשובה ברורה: כי חטאנו. אך זאת לא רצה גדעון לומר אלא הדגיש: "ויש ד' עמנו". השיב לו ד': "לך בכחך זה והושעת את ישראל מכף מדין. הלא שלחתך"

שאלה: יש היום אנשים שלא אכפת להם מעם ישראל ולא מארץ ישראל ולא מתורת ישראל האם הם בחזקת פושעים או רשעים?

על אף המצב הקשה היום אסור לנו לעורר קטרג מן השמים.

בני ישראל במצרים השחיתו דרכם כמעט לגמרי, ביטלו ברית מילה, קלקלו בעריות (יחזקאל כג ב), ובכל זאת כאשר אמר משה רבינו: "הן לא יאמינו לי" (שמות ד א), השיב לו ריבונו של עולם: הם מאמינים בני מאמינים! אבל אתה אין סופך להאמין. ונענש לאלתר, "והנה ידו מצורעת כשלג" (שם שם ו), כי "החושד בכשרים לוקה בגופו" (שבת צז א).

בימי אליהו הנביא, בני ישראל היו כולם עובדי עבודה זרה, לבד משבעת האלפים, כל הברכיים אשר לא כרעו לבעל וכל פה אשר לא נשק לו (מלכים א, יח יט). בכל זאת כאשר אליהו הנביא לימד עליהם חובה, ואמר: "קנא קינאתי לד' אלהי צבאות כי עזבו בריתך בני ישראל" (שם יט ז), נזף בו ריבונו של עולם: (מדבר שיר השירים רבה א ו) - עד שאתה מלמד חובה על ישראל, לך וקטרג על אומות העולם ועל דמשק.

כן בזמן ישעיה הנביא, הרבו עוונות, היו בהם עובדי עבודה זרה, שופכי דמים, מחללי שם שמים ובוזי מצוות. ובכל זאת, רק מכיוון שהנביא אמר: "ובתוך עם טמא שפתיים אנכי יושב" (ישעיה ו ה), מיד ציווה הקדוש ברוך הוא למלאך לקחת גחלת, ולשרוף את שפתיו כדי לטהרם. "הנה נגע זה על שפתיך וסר עונך וחטאתך תכפר" (שם ו ז). וחז"ל דרשו את הפסוק "ויעף אלי אחד מן

היכוננו לכינוס הארצי ה-22 של

**תשובה
מיאדהבה**

**יתקיים אי"ה ביום שני ז' בתשרי
בזום, ביטיוב ובאתר ערוץ מאיר meirtv.com**

שיעורים יתנו מפי הרבנים הנכבדים:

הרב ראובן פיירמ
הרב יהושע שפירא
הרב חגי לונדון
סיוון רהב מאיר

הרב מאיר טויבר
הרב אליעזר קשתילא
הרב אורי שרקי
הרב ערן טמיר

הרב דב ביגון
הרב דוד לאו
הרב שלמה אבינר
הרב שמואל אליהו

ימי תשובה

ספר נפלא על חודש אלול והימים הנוראים. מאמרים ותשובות מאת הרב שלמה אבינר.

כולל פירושו של הרב על ספר יונה.

400 עמ', כ. רכה

הוצאת
חיה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר: www.HavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה
ברח' אבן ישראל 3 ירושלים